

Definició del problema

“T’acompanyo”

Davant del repte de fer el disseny d’una aplicació d’una forma el més realista possible he decidit partir de la meua experiència de gairebé trenta anys com a tutor de grups de nois i noies d’ESO... de l’experiència d’**acompanyar-los** uns anys en la travessia de la seva adolescència.

El sistema que provisionalment identificaré com “*T’acompanyo*” pretén ser una mena de tutor virtual dels adolescents mentre estan a l’Educació Secundària Obligatoria que complementi la tasca dels tutors i tutores escolars, tant en horari escolar com extra-escolar¹.

Situació:

La major part dels professionals de l’ensenyament en som molt conscients que una part molt important del que treballem a l’escola es fa al marge del context de les assignatures tradicionals. Aspectes com ara la convivència escolar, l’autoconeixement de l’alumnat, l’orientació acadèmica i/o professional, el suport personal, la gestió i organització del temps -tant pel que fa al temps d’estudi com d’altres activitats fora de l’Escola- i molts altres són treballats des de la tutoria o els serveis d’acompanyament de les escoles: tutories individuals, tutors de reforç o acompanyants, serveis de psicopedagogs, assistents socials.

El treball respecte a molts d’aquests aspectes, tot i que es sol encarar en el context d’un Pla d’Acció tutorial de cada centre, en depèn molt de les tècniques, experiència i recursos que el tutor o la tutora en pugui desplegar, del seu grau d’empatia amb l’alumnat (amb el grup classe i amb cada noi i noia en concret) i de les facilitats o no que l’organització de gestió de cada escola posi a disposició de la tutoria. Tot això, gairebé sempre en un context d’estrès, de situacions canviants i inesperades, treballant amb persones que estan creixent i que canvien, es redescobreixen i es reinventen mentre van travessant l’adolescència.

Malgrat els esforços que els tutors i tutores solen posar en el seu treball, a cada grup classe hi ha vint, vint i cinc, trenta nois i noies, cadascun i cadascuna amb les seves singularitats, amb les seves diverses capacitats, aptituds, expectatives, acompanyament familiar... Necessitats i preguntes que sovint volen els nois i noies volen resoldre en “aquell precís instant”, sense espera... I si el mòbil ens ajudés a donar resposta a aquestes necessitats?

Complicació:

Als 12 anys, les noies i els nois arriben als instituts de secundària, carregats d’il·lusions, dubtes i pors... Es miren al mirall i es veuen grans... es miren cap a dins i es senten petits... o a l’inrevés.

Arriben sovint també estrenant telèfon mòbil intel·ligent; tenen una amplíssima experiència en l’ús de dispositius com ara tauletes, ordinadors i els mòbils dels pares o germans grans i

---

¹ El mètode descriptiu del problema usat a continuació és una adaptació del mètode SCQA.

ara tenen al seu abast un dispositiu que els fa sentir que tenen la capacitat de connectar-se al món, amb els vells companys i companyes de primària i amb els nous companys i companyes que es trobaran... però, de vegades, o no saben ben bé com fer-ho o no troben l'èxit del reconeixement dels altres que imaginaven.

En tot cas, no tenen consciència de que el mòbil els pugui ser d'altres utilitats que la social o la de l'entreteniment a través dels videojocs. L'experiència em diu, per exemple, que molts dels nois i noies arriben a 4t d'ESO i mai han usat l'agenda del mòbil per incloure el seu horari escolar, ni tant sols per apuntar els deures o les tasques encomanades, ni fan servir les aplicacions de gestió de tasques pendents, ni..

Malgrat l'enorme capacitat de connectar-se amb els seus iguals a través dels mòbils o de buscar referents en els grups reals; de vegades els nois i noies adolescents se senten sols, aïllats, desorientats, desorganitzats, dispersos, tenen dificultats de concentració, tenen altres prioritats que el treball escolar, senten que el món i ells i elles canvien ràpidament. Necessiten orientació, organització, guia, companyia, complicitat, comprensió, consells, bones paraules, ànims, certeses... i quan això els hi passa, molt sovint el primer gest que fan es... treure el mòbil i veure si algú, a través de les xarxes socials, els alegra el dia...

A les tutores i els tutors ens aniria molt bé disposar d'informacions personals de l'alumnat més enllà dels registres de filiació dels sistemes informàtics formals. Per exemple: als registres oficials està perfectament anotat el nom i el cognom de cada alumne, però, de vegades hi ha alumnes que prefereixen ser anomenats d'una altra manera (alguns alumnes prefereixen abreviatures, altres només un dels dos noms, molts alumnes xinesos adopten un nom local...); els registres ens diuen on viuen, fins i tot si tenen dos domicilis, però no ens informen de quantes hores reals passen a casa o si a casa disposen d'un lloc per poder estudiar... I si tots aquests detalls personals els hi preguntés el mòbil a través de formularis guiats, les dades obtingudes estiguessin guardades al mòbil (sota el pany d'una contrasenya), però es poguessin enviar al tutor o tutora segons les seves indicacions?

Els tutors i tutores necessitem integrar la presència del telèfon mòbil a les aules com a còmplice i auxiliar i no com a enemic que agreuja les dispersions adolescents.

Els nois i noies necessiten informació, guia, suport, autoreflexió i models per bastir la seva pròpia identitat i futur personal.

Pregunta:

¿I si uséssim el mòbil com a tutor virtual, com un recurs complementari, addicional a la tasca tutorial "tradicional", com a instrument ràpid per centralitzar la informació, per facilitar la comunicació, per donar suport, promoure l'auto-coneixement, comprendre i clarificar el seu entorn, ajudar en l'organització personal, provocar l'auto-reflexio escolar i personal, afavorir l'intercanvi de coneixements, ...?

Resposta:

Així doncs el que pretenc dissenyar és una aplicació que instal·lada al telèfon mòbil de cada noi i noia d'ESO li ajudi a organitzar-se millor, a conèixer l'escola i el grup on està inscrit, a ajudar-lo a reflexionar sobre els seus resultats i el seu treball, a permetre-li comunicar-se si no es troba bé o pateix alguna mena de conflicte, a buscar orientació ràpida en moments de presa de decisions (sense haver de navegar a la deriva a la web), a bastir un xarxa de contactes útils amb els companys, el professorat i el tutor o tutora...

Una aplicació que els agradi usar, que sigui molt interactiva i atractiva, amb vídeos, amb recursos (qüestionaris, guions de reflexió, pautes...) propis i enllaços a recursos externs, públics o privats.

El sistema "T'acompanyo", amb adaptacions necessàries a cada centre, podria ser una eina d'ordenació o un recurs addicional del Pla d'Acció Tutorial de les escoles.

Una aplicació que estigui activa tot el dia, que sigui eina de suport mentre l'alumnat està a l'escola, però també mentre està a casa o a les activitats extra-escolars.

El sistema ha de considerar de forma molt acurada els límits de la informació, segons determinen les lleis de protecció de dades i dels menors.

Aquest suport tutorial virtual extraescolar ofereix també interessants expectatives d'empreneduria més enllà del context escolar: es podria pensar en una empresa de serveis que oferís una part d'aquest acompanyament fora de l'horari escolar via telemàtica: consultes de matèries, orientació d'estudis i personal, situacions de conflicte... La mateixa empresa podria oferir serveis de personalització de l'aplicació a escoles diferents en funció del seu propi PAC (Pla d'Acció Tutorial)

L'aplicació, podria implementar-se també com un servei complex amb versions diferenciades segons el rol de cada persona en el context educacional, sempre girant al voltant de la gestió de la informació proporcionada a l'aplicació pels nois i noies: la versió de l'alumnat serà "**T'acompanyo?**" (**T'A?**), la versió dels tutors i tutores escolars (o dels altres serveis escolars) serà "**T'acompanyo.**" (**T'A.**) i fins i tot podria imaginar-se una versió per pares i mares que podria dir-se "**T'acompanyo!**" (**T'A!**). Convertint el signe en identificador de versió i de funcionalitat del servei.²

Segons el mètode "The 5Ws":

- Qui?:
Alumnat, nois i noies, de l'Educació Secundària Obligatòria. Tot i que els altres protagonistes del context educacional també haurien de tenir accés al sistema d'acompanyament: evidentment, tutores i tutors, pares, terapeutes...

---

² Als efectes del curs, la versió que dissenyaré serà l'adreçada a l'alumnat: T'A?

- Què?:
Tutoria virtual immediata. Organització personal, tant a l'Escola com fora.
Autoconeixement, reflexió, suport i acompanyament.
- Quan?
Durant els anys que dura l'Educació Secundària Obligatòria i, sovint també durant el Batxillerat.
- On?
A l'Escola, en el context de l'atenció tutorial personalitzada, però també fora de l'Escola per ajudar a l'organització del temps disponible, el recordatori de tasques o el suport a dubtes o interrogants d'orientació personal i acadèmica.
- Per què?
Perquè es necessari integrar els recursos que ofereix el mòbil en el context escolar, convertint-lo en una eina de suport; perquè el mòbil pot ajudar a organitzar-se millor als joves; perquè el mòbil és un interlocutor amb el que els nois i noies estan acostumats a interactuar i els resulta molt còmode treballar amb ell, mirant i responent; perquè el que s'ha introduït al mòbil pot ser guió o informació útil a les entrevistes personals d'orientació tutorial...

Pas següent, el mapa conceptual de l'aplicació.

Herminio Manzano

Barcelona, 15 de novembre de 2015